

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 526/2014
02.07.2014. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Бате Цветковића и Соње Павловић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету против окривљених В.Т., С.Ш. и Д.Б., због кривичног дела изнуда из члана 180. став 2. у вези става 1. КЗ РС у вези члана 24. КЗ СРЈ, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужилаштва Ктз бр.238/14 од 08.05.2014. године, поднетом против правноснажне пресуде Апелационог суда у Новом Саду Кж 4139/11 од 21.01.2014. године, у седници већа одржаној у смислу члана 490. ЗКП-а, дана 02.07.2014. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужилаштва Ктз бр.238/14 од 08.05.2014. године и **УТВРЂУЈЕ** да је пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж 4139/11 од 21.01.2014. године повређен закон у корист окривљених В.Т., С.Ш. и Д.Б. - одредбе члана 438. став 2. тачка 2. и члана 439. став 1. тачка 1. ЗКП.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сремској Митровици К бр.1200/10 од 25.08.2011. године, окривљени В.Т., С.Ш. и Д.Б. оглашени су кривим и то окривљени Т.В. због кривичног дела изнуда из члана 180. став 2. у вези става 1. КЗ РС, а окривљени С.Ш. и Д.Б. због извршења кривичног дела изнуде из члана 180. став 2. у вези става 1 КЗ РС у помагању – у вези члана 24. КЗ СРЈ, те осуђени на казне затвора и то окривљени В.Т. –у трајању од четири године и шест месеци, С.Ш. – у трајању од три године и шест месеци и Д.Б. – у трајању од три године, у које им је урачунато време проведено у притвору од 25.02.2003. године до 07.03.2006. године.

Окривљени су истом пресудом обавезани да оштећеном Ц.Ж. на име имовинскоправног захтева исплате износ од ... еура у динарској противвредности, док је у преосталом делу имовинскоправног захтева оштећени упућен на парницу. Окривљени су обавезани на плаћање судских трошкова и то износа од по 5.815,00 динара сваки, окривљени Б.Д. на име трошкова –износ од 23.456,00 динара, те су

сви окривљени обавезани да солидарно плате оштећеном Ц.Ж. на име трошкова кривичног поступка износ од 144.375,00 динара, а на име паушала суду износе од по 15.000,00 динара сваки, у року од 15 дана по правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж бр. 4139/11 од 21.01.2014. године преиначена је наведена пресуда Основног суда у Сремској Митровици, тако што су окривљени Т.В., Ш.С. и Б.Д., на основу члана 423. став 1. тачка 2. ЗКП ослобођени од оптужбе да су извршили кривично дело изнуде из члана 180. став 2. у вези става 1. КЗ РС – као помагачи – у вези члана 24. КЗ СРЈ.

Истом пресудом на основу члана 265. ЗКП, окривљени су ослобођени обавезе накнаде трошкова кривичног поступка, па исти падају на терет буџета, а оштећени Ц.Ж. је упућен на парницу ради остваривања имовинско-правног захтева.

Против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Републички јавни тужилац поднео је захтев за заштиту законитости због повреда одредби члана 438. став 2. тачка 2. ЗКП и 439. став 1. тачка 1. ЗКП у вези члана 24. став 1. и 25. став 1. КЗ СРЈ (члан 35. став 1. и члан 36. став 1. КЗ), са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости и, сагласно члану 492. став 1. тачка 3. ЗКП констатује да је закон повређен у корист окривљених.

Захтев за заштиту законитости је у смислу члана 488. ЗКП достављен браниоцима окривљених, након чега је Врховни касациони суд одржао седницу већа у смислу члана 490. ЗКП, на којој је размотрио списе предмета, са пресудом против које је захтев за заштиту законитости поднет, па је, по оцени навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

Поступајући по жалби на првостепену пресуду Основног суда у Сремској Митровици, Апелациони суд у Новом Саду је одржао претрес, на коме је заменик Апелационог тужиоца изменио чињенични опис и правну квалификацију у оптужници, тако да је окривљенима В.Т., С.Ш. и Д.Б., стављено на терет извршење кривичног дела изнуде помагањем – из члана 180. став 2. у вези става 1. КЗ РС у вези члана 24. КЗ СРЈ.

Апелациони суд у Новом Саду је, по одржаном претресу, окривљене ослободио од оптужбе да су извршили кривично дело изнуде помагањем, и одлуку донео применом одредбе члана 423. тачка 2. ЗКП. Одредба члана 423. тачка 2. ЗКП одређује да ће суд изрећи пресуду којом се оптужени ослобађа од оптужбе ако није доказано да је оптужени учинио дело за које је оптужен, што значи да примењујући ову законску одредбу, Апелациони суд доноси ослобађајућу пресуду због недостатка доказа да су оптужени учинили кривично дело.

У образложењу пресуде, међутим, Апелациони суд као разлог за свој став износи став да је – „кривица помагача условљена осудом извршиоца за одређено кривично дело, јер је помагање умишљајно пружање помоћи извршиоцу кривичног дела које је овај заиста и извршио“.

Образлажући пресуду на овај начин, Апелациони суд у ствари даје разлоге за недостатак кривице у радњама окривљених, а кривица је конститутивно обележје општег појма кривичног дела. Недостатак кривице, према томе, искључује кривично дело, па тим разлогом Апелациони суд у ствари образлаже одредбу члана 423. тачка 1. ЗКП – да дело за које су окривљени оптужени, по закону није кривично дело.

Поступајући на овај начин Апелациони суд је учинио битну повреду одредаба ЗКП из члана 438. став 2. тачка 2, јер су разлози ослобађајуће пресуде противречни њеној изреци, на шта се основано у захтеву за заштиту законитости наводи.

Изражавајући став да је одлука о кривици помагача условљена осудом извршиоца, Апелациони суд чини и повреду кривичног закона, по питању да ли је дело које је предмет оптужбе-кривично дело.

Помагање као облик саучесништва је дефинисано одредбом члана 24. Основног кривичног закона („Сл.лист СФЈР“, бр.44/76....„Сл.лист СРЈ“, бр.62/2001), а границе одговорности и кажњивости саучесника су одређене чланом 25. истог закона. Из одредаба тог закона који је важио у време извршења кривичног дела, исто као и из одредаба чланова 35. и 36. Кривичног законика („Сл.гласник РС“, бр.85/06), јасно произилази аутономна одговорност помагача, која је независна од степена одговорности извршиоца и његове кривице. За оцену кривичне одговорности помагача битно је да је радњом извршења остварено законско биће кривичног дела у чијем извршењу је помагач за умишљајем предузео радње помагања. У свакој конкретној ситуацији потребно је да су у оптужном акту описане радње извршења које садрже све елементе кривичног дела, без обзира да ли је извршилац познат и да ли му се истовремено суди.

У прецизираној оптужници Апелационог јавног тужилаштва у Новом Саду од 10.06.2013. године, као и у изреци пресуде Апелационог суда, одређено су описане радње кривичног дела изнуде које су извршене од непознатог лица, а исто тако и радње помагања које су предузели окривљени В.Т., С.Ш. и Д.Б. па, и оптужница и изрека пресуде садрже све елементе кривичног дела изнуде извршеног од НН лица, као и кривичног дела изнуде извршене помагањем које су окривљенима В.Т., С.Ш. и Д.Б. стављене на терет. Апелациони суд није имао основа да кривицу помагача везује за недостатак података о извршиоцу кривичног дела, јер је опис извршења кривичног дела потпун са свим његовим елементима, нити да кривицу условљава осудом извршиоца, већ је дошао до погрешног закључка да дело које је предмет оптужбе није кривично дело, чиме је учинио и повреду Кривичног закона дефинисану одредбом члана 439. став 1. тачка 1, на коју се основано у захтеву за заштиту законитости указује.

Из наведених разлога, а имајући у виду да је Апелациони суд ослобађајућом пресудом учинио повреду закона у корист окривљених, Врховни касациони суд је по усвајању захтева за заштиту законитости, у смислу члана 492. став 1. тачка 3. ЗКП, донео пресуду којом се ограничио само на то да утврди повреду закона.

**Записничар-саветник
Снежана Меденица,с.р.**

**Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.**